

Onderzoek monumentenvrijwilligers

Rapport resultaten enquête

Met dank aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,
die dit onderzoek mede mogelijk maakte.

Uitvoerenden Stichting Nederland Monumentenland
 m.m.v. Wijmans Cultuurperspectief

Datum Amersfoort, 21 maart 2019

Inhoud

Aanleiding en doelstelling	4
Aanpak	4
Respondenten	6
Resultaten	8
Inzet en betrokkenheid	8
Soorten monumentenvrijwilligers	8
Een dag uit het leven van.....	9
Eigen initiatief	11
Identiteit	12
Motivatie	12
Locatie, locatie, locatie	13
Trots of maatschappelijke verantwoordelijkheid?	14
Community	16
Aandacht voor elkaar	16
Ontmoeting	16
Uitwisseling	17
Kennis en educatie	18
Kennisbehoefte	18
Kennisvergaring en overdracht	19
Beloning en waardering	21
Financiële vergoeding	21
Vormen van waardering	21
Dankjewel avonden	22
Conclusies en aanbevelingen	23
Bijlage Vragenlijst enquête	25

Aanleiding en doelstelling

Het behoud van ons erfgoed staat of valt met mensen die er tijd en energie in willen steken. Een groot deel van de opengestelde monumenten in Nederland draait dan ook op vrijwilligers. Hun inzet is niet alleen een belangrijke en verbindende factor, maar tegelijkertijd ook een gedeelde zorg. Nederland Monumentenland wil onderzoeken hoe de erfgoedsector hier ondersteuning in kan bieden door te verkennen wat de monumentenvrijwilliger enthousiasmeert, drijft en verbindt aan het monument waar hij of zij werkzaam is. Voor dit onderzoek ontving Nederland Monumentenland een bijdrage van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Met welke motivatie(s) zet een vrijwilliger zich in voor een kasteel, molen, kerkgebouw of cultuurlandschap? Hoe belangrijk is het sociale aspect en hoe zwaar weegt de passie voor het monument? Ontlenen zij een deel van hun identiteit aan hun vrijwilligerschap? En wat maakt dat zij gelukkig zijn in hun rol? Wat wil deze groep vrijwilligers eigenlijk? Willen zij zich graag verder ontwikkelen door het volgen van een online cursus of krijgen ze liever les op de ErfgoedAcademie? Nemen zij graag bij elkaar een kijkje in de keuken en zouden ze weleens willen ruilen met een vrijwilliger in een ander(soortig) monument? Is er behoefte aan een jaarlijkse bijeenkomst om ervaringen met elkaar uit te wisselen?

Om deze vragen te kunnen beantwoorden keerde Nederland Monumentenland zich met een enquête tot de monumentenvrijwilligers zelf. De ambitie was om ten minste 100 vrijwilligers te bereiken, verdeeld over minimaal tien representatieve monumentenorganisaties.

Met de uitkomsten van dit onderzoek hoopt Nederland Monumentenland de erfgoedsector te voorzien van bruikbare inzichten in de drijfveren en behoeften van de duizenden mensen die bijdragen aan het behoud en de toegankelijkheid van Nederlandse monumenten.

Aanpak

Het onderzoek vond plaats in het eerste kwartaal van 2019 en werd uitgevoerd met medewerking van jong erfgoedprofessional Welmoed Wijmans (Wijmans Cultuurperspectief).

De enquête bestond uit een vijftigtal vragen verdeeld over zes thema's: algemene informatie, details van de werkzaamheden, motivaties en drijfveren, gevoel van community, vormen van beloning en waardering en tot slot de behoefte aan kennis en educatie. De enquête bestond deels uit open vragen, deels uit multiple choice vragen en is in zijn geheel terug te vinden als bijlage bij dit rapport. Van een deel van de vragen zijn in dit rapport de resultaten in grafieken weergegeven.

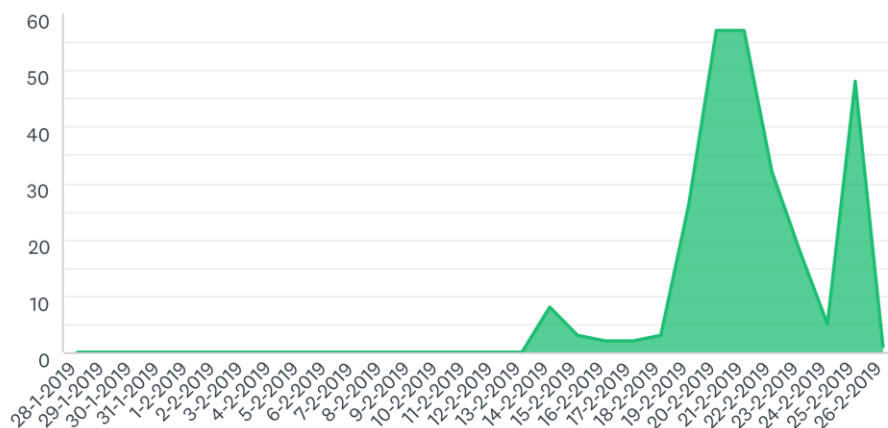
De vragenlijst is samengesteld op basis van de doelstellingen van het onderzoek. Vervolgens is feedback gevraagd van een aantal ervaren partners in het erfgoedveld, te weten:

- Heleen Wijgers: directeur Stichting Stevenskerk Nijmegen en voorzitter Grote Kerken Overleg (GKO);
- Mark van den Bos: directeur Stichting Monumenten Bezit (SMB);
- Nicole Bakker: directeur De Hollandsche Molen;
- Marjolein Verschuur: senior beleidsmedewerker bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Op basis van hun opmerkingen zijn de vragen aangescherpt of aangepast.

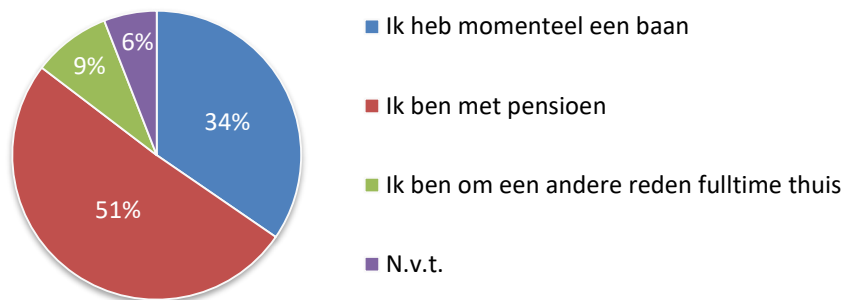
In samenspraak met Nederland Monumentenland is een lijst opgesteld van organisaties die werken met vrijwilligers, deels aangeleverd door landelijk Projectbureau Open Monumentendag. Om verzekerd te zijn van een zo goed mogelijke spreiding is dit overzicht per provincie en per soort monument samengesteld. Welmoed Wijmans heeft op basis van deze inventarisatie zoveel mogelijk monumentenvrijwilligers telefonisch gesproken. Deze persoonlijke gesprekken hebben veel waardevolle extra informatie opgeleverd, die je bij een online enquête vaak mist. Het telefonisch bereiken van de vrijwilligers nam meer tijd in beslag dan gepland en werd soms vertraagd door de nieuwe privacywetgeving. De gesprekken duurden gemiddeld zo'n twintig minuten. De ervaring was dat de respondenten graag over hun werk, motivaties, ervaringen en wensen vertelden.

Naast de telefonische enquête is de vragenlijst online uitgezet middels Survey Monkey en verspreid via De Erfgoedstem, LinkedIn, Facebook en per mail aan diverse monumentenorganisaties en de comités van Open Monumentendag. Gedurende de tijd dat de online enquête openstond (van half februari tot eind februari), heeft Nederland Monumentenland er regelmatig de aandacht op gevestigd via social media, met duidelijke pieken in de reacties als gevolg (zie onder).

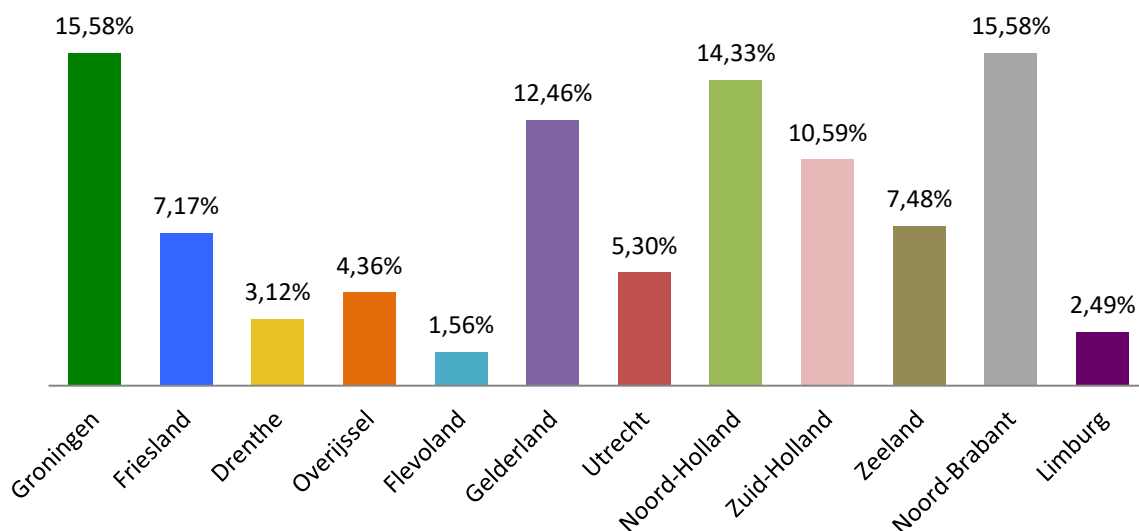

Respondenten

In totaal namen 321 vrijwilligers deel aan de enquête. 261 personen vulden de online enquête in en met 60 respondenten is een persoonlijk telefonisch gesprek gevoerd. Twee derde van de respondenten is man, een derde vrouw. Vooral in de online enquête lag het aantal mannelijke respondenten aanzienlijk hoger. De leeftijden lopen sterk uiteen: van 21 tot 84 jaar. De meerderheid van de respondenten (42%) is in de zestig, 28% is zeventig jaar of ouder. Slechts 14% is jonger dan vijftig jaar. Opvallend is dat een derde van de geënquêteerden naast zijn of haar vrijwilligerschap ook een betaalde baan heeft, sommigen zelfs een fulltime dienstverband. Twee derde van hen is met pensioen of om een andere reden fulltime thuis.

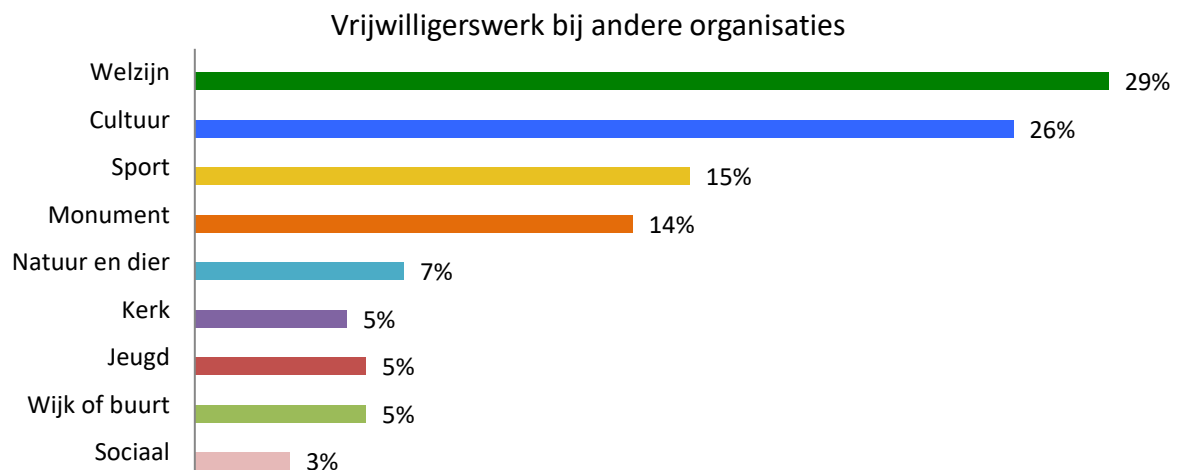

Onderstaande grafiek laat zien in welke provincie de aan de enquête deelnemende vrijwilligers zich inzetten voor (een) monument(en). Groningen, Noord-Holland en Noord-Brabant zijn het best vertegenwoordigd in het onderzoek, terwijl de provincies Drenthe, Flevoland en Limburg in vergelijking met andere provincies in de enquête wat achter zijn gebleven.

De meerderheid van de respondenten (62%) is minder dan tien jaar actief als vrijwilliger. Een kwart doet het werk al tussen de elf en twintig jaar. Dertien procent van hen is al meer dan 20 jaar als vrijwilliger bij het monument betrokken. Het record in dit onderzoek wordt gehouden door een vrijwilliger die zich al 55 jaar voor (een) monument(en) inzet.

Meer dan de helft van de monumentenvrijwilligers in dit onderzoek (52%) zet zich ook elders in als vrijwilliger, vaak zelfs bij meerdere organisaties tegelijk. De meesten zijn actief bij welzijnsorganisaties, zoals een verzorgingstehuis, hospice, hulpdienst of de Voedselbank. Bijna evenzoveel vrijwilligers zetten zich in voor een culturele instelling zoals een muziekvereniging, kunstroute, heemkundekring of museum. Sportclubs zoals voetbal- en tennisverenigingen staan op de derde plaats. Sommige vrijwilligers zetten zich voor een extra monument in. Anderen zijn werkzaam bij de scouting, een carnavalsvereniging of het lokale dorps huis of ondersteunen asielzoekers.

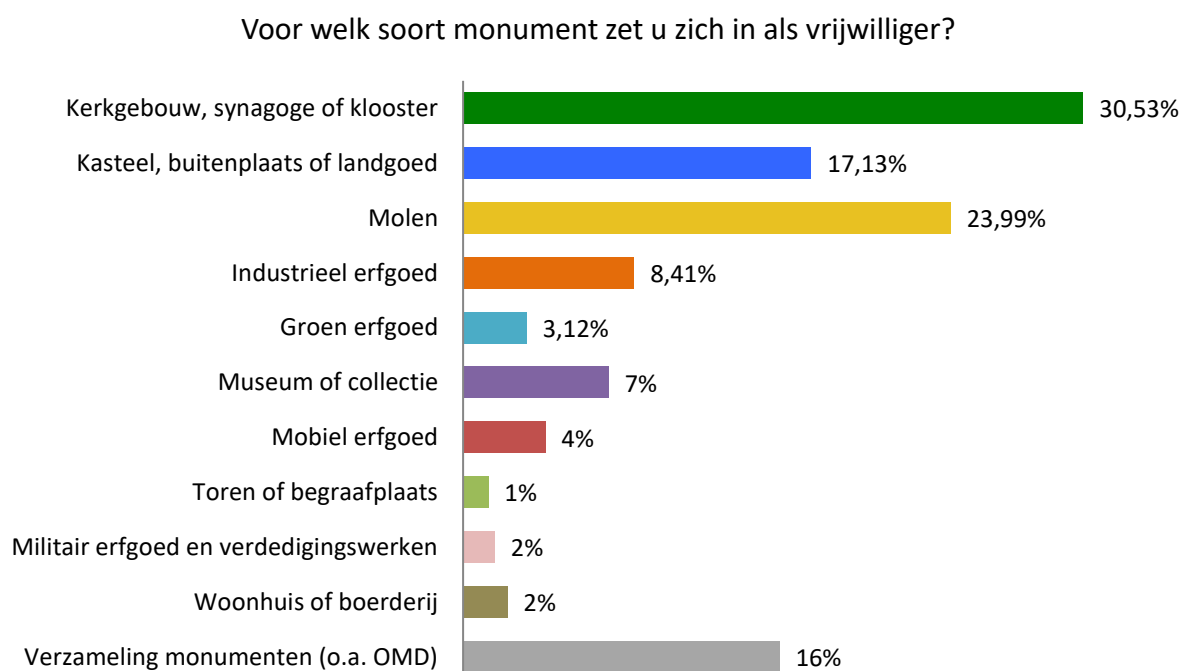

Resultaten

Inzet en betrokkenheid

Soorten monumentenvrijwilligers

De meerderheid van de respondenten zet zich als vrijwilliger in voor een kerkgebouw, molen, kasteel, buitenplaats of landgoed. De hoge respons op de online enquête onder vrijwilligers op molens is grotendeels te danken aan de medewerking van De Hollandsche Molen en Molenstichting Midden- en Oost Groningen. Duidelijk is in elk geval dat er vele soorten monumentenvrijwilligers bestaan, die moeilijk onder één noemer te vatten zijn en ook niet allemaal in onderstaande categorieën passen. Stadsgidsen deden aan de enquête mee, maar ook organisten en sleutelhouders van een kerk, een figurant op een stoomtrein, een bediener van een sluis, hulpkosters en een schipper op een fluisterboot.

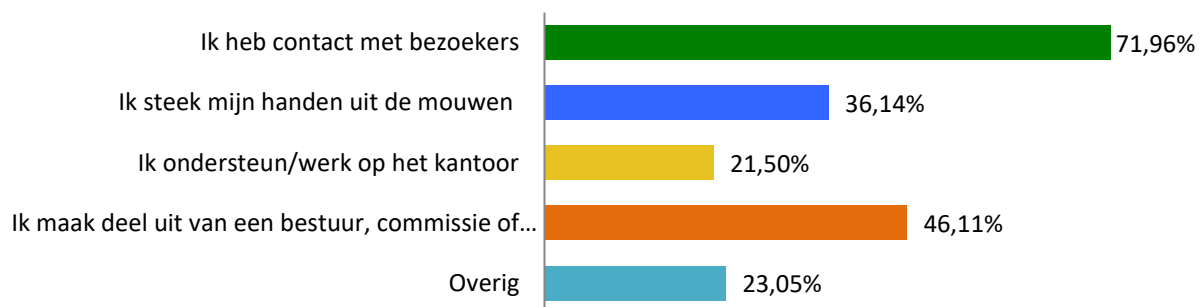
Het is opvallend dat 16% van de respondenten niet zozeer op een specifieke locatie actief is als vrijwilliger, maar zich inzet voor het erfgoed in een bepaalde stad of regio in het algemeen. De helft van hen (8%) is lid van een van de lokale comités die jaarlijks Open Monumentendag (OMD) organiseren. OMD wordt jaarlijks onder de vlag van Nederland Monumentenland georganiseerd en de enquête werd onder andere via de OMD-kanalen online verspreid. Dat zou dit relatief hoge percentage van 8% kunnen verklaren.

Een dag uit het leven van

Monumentenvrijwilligers zetten vaak op meerdere vlakken in. Uit de telefonische enquête bleek dat 87% twee of meer werkzaamheden vervult. Ook in de online enquête konden meerdere antwoorden worden aangekruist. Bijna driekwart van de respondenten (72%) heeft vooral veel contact met de bezoekers van het monument. Zij geven rondleidingen, zijn gastheer of gastvrouw, staan bezoekers te woord in het winkeltje of schenken koffie bij activiteiten. Een derde van de vrijwilligers klust, voert onderhoudswerkzaamheden uit, poetst het koper, windt elke dag de torenklok op of bouwt tentoonstellingen op. Een van de telefonisch geïnterviewde vrijwilligers vertelde bekend te staan als 'hoofd verkwasten'. Een vijfde van de geënquêteerden verricht werkzaamheden op kantoor. Die kunnen secretariael, administratief of archivaal van aard zijn, maar ook collectiebeheer omvatten. Bijna de helft van de respondenten zit in een bestuur, commissie of projectgroep, bijvoorbeeld als penningmeester of voorzitter.

Driekwart van de monumentenvrijwilligers heeft (o.a.) contact met de bezoekers van het monument

Wat zijn uw kernactiviteiten als monumentenvrijwilliger? (meerdere antwoorden mogelijk)

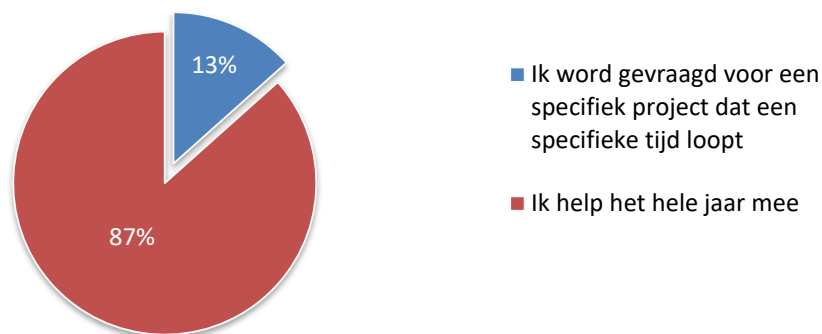
Werkzaamheden die de respondenten hier zelf aan toevoegden zijn onder andere het ambacht van molenaar, het geven van lessen en trainingen, online webbeheer, fotografie en fondsenwerving. Het soort takenpakket bepaalt vaak in hoeverre de monumentenvrijwilliger herkenbaar is voor bezoekers: een rondleider is vaak duidelijk te onderscheiden terwijl iemand die buiten in de tuin aan het werk is minder zichtbaar is. Driekwart van de geënquêteerden draagt een badge, keycord of kleding met het logo van het monument of van het overkoepelende netwerk van monumenten. Die herkenbaarheid is op lokaal niveau over het algemeen goed geregeld. Slechts een derde van de respondenten vindt het dan ook nuttig om een badge te dragen die alle monumentenvrijwilligers in Nederland als groep herkenbaar maakt.

De meerderheid van de respondenten (81%) zet zich tot tien dagen per maand in voor het monument, wat neerkomt op zo'n een à twee dagen per week. Slechts 19% is meer dan tien dagen per maand te vinden in het monument. Voor veel vrijwilligers verschilt hun inzet in tijd sterk gedurende het jaar. Hetzelfde geldt voor het aantal uren dat zij aansluitend aan het werk zijn: een vergadering of rondleiding hoeft maar een paar uur te duren, met opruimen en schoonmaken ben je wellicht een ochtend bezig en een evenement neemt al snel een hele dag in beslag. De meeste vrijwilligers (68%) zijn gemiddeld een dagdeel in het monument aanwezig.

Monumentenvrijwilligers zetten zich over het algemeen twee keer per week in voor het monument. De meesten zijn een dagdeel aanwezig.

Een duidelijke meerderheid van de geënquêteerden (86%) is het gehele jaar door beschikbaar als vrijwilliger. Slechts een klein percentage van de respondenten (13%) wordt gevraagd voor een specifiek project dat een bepaalde looptijd kent zoals activiteiten rondom Open Monumentendag. Wat niet naar voren is gekomen in dit onderzoek, is dat de monumentenvrijwilliger zich zou toeleveren op een meer projectgebonden inzet.

Hoe wordt u als monumentenvrijwilliger ingezet?

Een vijfde van de respondenten kent geen vaste maand(en) waarop zij niet als vrijwilliger beschikbaar zijn. De meesten onder hen (31%) zijn in de zomermaanden juli en augustus niet aanwezig in het monument vanwege de vakantieperiode. Ook in de winter last een groep vrijwilligers (29%) een pauze in hun vrijwilligersinzet in. De helft van hen licht expliciet toe dat het monument in die maanden gesloten is. In de winter is het voor een molen bijvoorbeeld te koud om te draaien en in andere monumenten vindt in die periode vaak onderhoud plaats. Slechts 9% gaat buiten de zomervakantie om een aantal weken tot maanden weg: voorafgaand aan de zomer in mei en juni, en na afloop van de zomer in september en oktober.

De meerderheid van de monumentenvrijwilligers is het gehele jaar door beschikbaar

In de winter is het voor een molen bijvoorbeeld te koud om te draaien en in andere monumenten vindt in die periode vaak onderhoud plaats. Slechts 9% gaat buiten de zomervakantie om een aantal weken tot maanden weg: voorafgaand aan de zomer in mei en juni, en na afloop van de zomer in september en oktober.

Eigen initiatief

De monumentenvrijwilliger neemt graag eigen initiatief en vindt het belangrijk om serieus genomen te worden door de organisatie. Met 10% staat deze conditie in de top 5 van voorwaarden die de vrijwilliger gelukkig maken. De respondenten geven aan graag voldoende ruimte te krijgen om zelfstandig eigen initiatieven te kunnen ontplooiën en hun creativiteit kwijt te kunnen. Ook wordt de monumentenvrijwilliger graag direct betrokken bij het wel en wee van het monument. Over het algemeen wordt er goed naar hen geluisterd: ruim 80% van de geënquêteerden geeft aan dat zij zich gehoord voelen als ze een suggestie hebben over hoe iets beter of anders kan. De vrijwilligers

**Monumentenvrijwilligers
worden graag serieus
genomen**

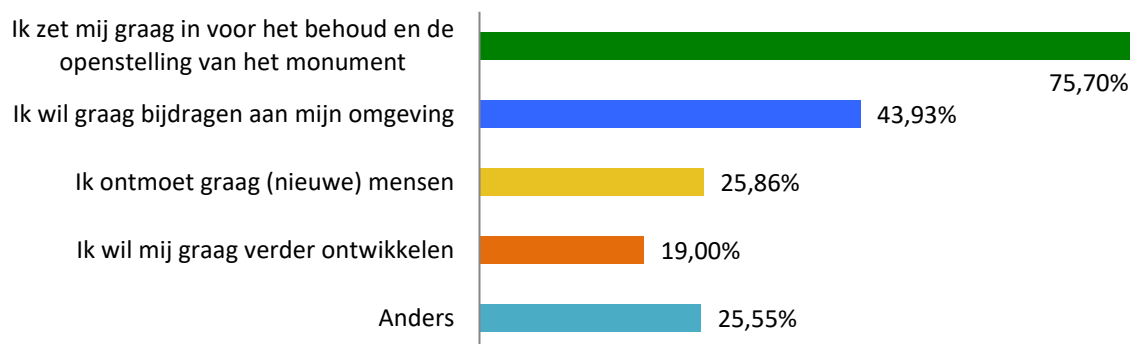
verwachten ook heldere en tijdige communicatie van de kant van de organisatie: 12% noemt dit expliciet als belangrijke voorwaarde voor een zo plezierig mogelijk vrijwilligerschap.

Identiteit

Motivatie

Op de vraag met welke motivatie(s) de monumentenvrijwilliger besloot zich in te willen zetten voor monumenten in het algemeen, antwoordde 75% dat het leveren van een bijdrage aan het behoud en de openstelling van ons erfgoed als zwaarste beweegreden meewoog. Ruim 40% noemde (ook) het leveren van een bijdrage aan hun eigen woonomgeving als belangrijke drijfveer. Het sociale aspect van het ontmoeten van (nieuwe) mensen staat met 25% op een derde plaats. De vrijwilligers mochten de twee voor hen belangrijkste motivaties noemen.

Met welke motivatie(s) bent u monumentenvrijwilliger geworden?
(meerdere antwoorden mogelijk)

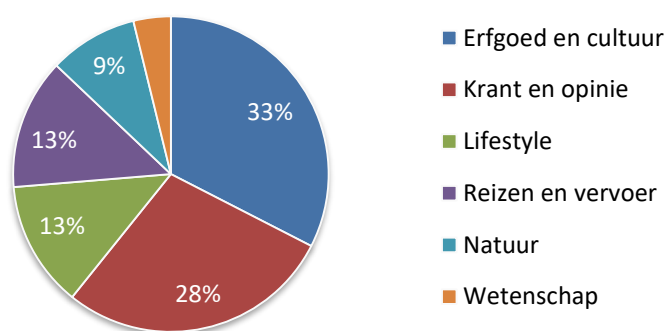

Een kwart van de vrijwilligers had naast deze motivaties nog een andere belangrijke reden waarom hij of zij zich wilde inzetten voor (een) monument(en). De meesten van hen benadrukken dat hun inzet is voortgekomen uit een interesse, hobby of passie. Een belangstelling voor de historie van hun woonplaats bijvoorbeeld, een voorliefde voor acteren of interesse in de techniek van een stoomgemaal. Een van de vrijwilligers geeft aan “iets nuttigs te willen doen waar ik ook plezier in heb.” Vrijwilligers op molens zeggen meer dan eens besmet te zijn geraakt met het molenaarsvirus of een klap van de molen te hebben gehad.

“Ik heb een klap van de molen gehad”

Ook buiten hun vrijwilligerswerk om besteedt de monumentenvrijwilliger doorgaans veel tijd aan zijn of haar passie. Een vrijwilliger die zich inzet in een kasteel is bijvoorbeeld tevens middeleeuws re-enacter. Een andere vrijwilliger die als gids bezoekers rondleidt in een museum, schrijft daar in zijn vrije tijd ook liedjes over en treedt daarmee op. Veruit de meerderheid van de geënquêteerden (95%) bezoekt bovendien graag andere monumenten in zijn vrije tijd, waarvan 60% heel regelmatig. Ook thuis verdiepen ze zich graag verder in hun vakliteratuur: naast kranten en opiniebladen zijn tijdschriften die te maken hebben met historie, cultuur en erfgoed favoriet (33%). Voorbeelden daarvan zijn Amstelodamum, het Historisch Nieuwsblad, Molenwereld en Onder Stoom.

Welk tijdschrift leest u graag ter ontspanning?

Een deel van de respondenten (6%) zegt zich graag nuttig te willen maken, vooral op het moment dat zij opeens tijd over hadden na hun pensionering, het verlies van een baan, echtgeno(o)t(e) of omdat de kinderen het huis uit waren. Een vrijwilliger vertelt: “Het is begonnen als dagvulling tijdens een periode als werkeloze. Aan vrijwilliger zijn zitten veel positieve kanten: nieuwe mensen leren kennen, structuur krijgen, kennis opdoen, fysiek bezig zijn en afleiding hebben.” Andere vrijwilligers vinden het vooral leuk om hun kennis met anderen te delen en om met name de jeugd bewust te maken van het belang van erfgoed. Zo legt een vrijwilliger uit: “Als ik een kind voldoende geïnteresseerd krijg om eens een geschiedenisboek open te slaan, dan is mijn doel bereikt.” Dat een maatschappelijke stage ook in het erfgoedveld succesvol kan zijn bewijst een andere vrijwilliger: “Ik ben ermee begonnen toen ik een verplicht aantal uur vrijwilligerswerk voor mijn school moest doen. Daarna ben ik gebleven en inmiddels voelt het als thuis.”

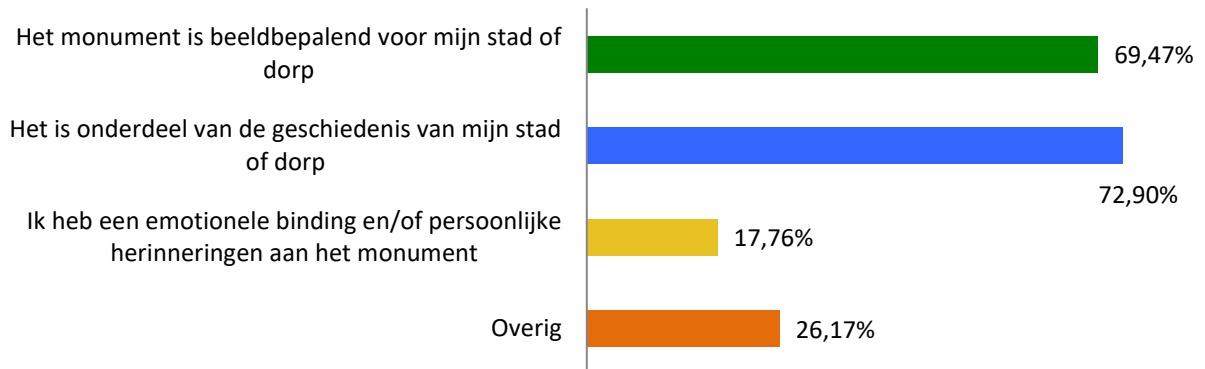
Opvallend is dat de motivering voor het vrijwilligerschap vanuit een persoonlijke interesse, hobby of plotseling beschikbare tijd veel vaker werd genoemd in de telefonische enquête dan online: 67% noemde deze drijfveren aan de telefoon, tegenover 16% in de online respons. Wanneer je iemand persoonlijk je verhaal vertelt, beantwoord je een dergelijke vraag kennelijk anders dan wanneer je hem ‘koud’ op de computer invult.

Locatie, locatie, locatie

De keuze voor het specifieke monument of de categorie monumenten waarvoor de vrijwilliger zich inzet, is in de meerderheid gemotiveerd vanwege de locatie: het is een beeldbepalend gebouw en vormt een belangrijk onderdeel van de stads- of dorps historie. De bereikbaarheid van het monument speelt vanzelfsprekend vaak ook een belangrijke rol in de keuze voor het vrijwilligerschap: het kerkgebouw om de hoek of de molen in de buurt. 66% van de respondenten woont dan ook minder dan vijf kilometer van het monument waar hij of zij zich voor inzet. Zo stelt iemand: “Het monument staat op ‘mijn’ vierkante kilometer en dus voel ik me er verantwoordelijk voor.” Dat neemt niet weg dat er ook vrijwilligers zijn die op soms wel meer dan 30 kilometer afstand wonen, en het monument toch de moeite waard vinden.

**“Het monument staat op
mijn vierkante kilometer en
dus voel ik me er
verantwoordelijk voor”**

Wat maakt het monument waar u zich voor inzet belangrijk voor u? (meerdere antwoorden mogelijk)

Een andere reden om voor een monument te kiezen is omdat het monument een bijzondere werkomgeving biedt of simpelweg een fijne plek is om te zijn. Een persoonlijke binding met het monument komt vooral voor bij kerkgebouwen omdat men daar bijvoorbeeld gedoopt is. Over een stoomgemaal zegt een vrijwilliger: “Het is een schat van een monument, voor mij net zo mooi als een Rembrandt.” Een ander motiveert zijn keuze als volgt: “Het is een heel grote en hoge toren en ik vind het leuk dat ik daar 'de baas' over mag zijn.”

Trots of maatschappelijke verantwoordelijkheid?

Uit bovenstaande quotes spreekt al een zeker gevoel van trots. De meerderheid van de respondenten is het er over eens dat het veel voldoening geeft om bij te kunnen dragen aan het behoud en de openstelling van onze monumenten en daarmee aan de verhalen en kennis over de geschiedenis. De meerderheid van de respondenten (65%) zegt dan ook volmondig ‘ja’ op de vraag of zij zich trots voelen om zich in te zetten voor een monument. Zij voelen zich trots omdat zij hun passie uit kunnen dragen

“Ik beschouw het kasteel als mijn tweede huis”

aan anderen, in het bijzonder de jeugd. Ze ervaren het als een voorrecht dat zij een stukje geschiedenis laten herleven.

Vrijwilliger zijn in een monument is volgens de respondenten extra bijzonder omdat je de verhalen van vroeger doorgeeft aan volgende generaties en omdat je, door dat te doen, onderdeel uitmaakt van dat grotere verhaal. Monumenten zijn deel van de identiteit van een stad, dorp of wijk. “Wat is nu mooier dan je in te zetten voor het symbool van je stad?,” stelt een van de vrijwilligers. Ze vinden het mooi om te zien dat ze bezoekers blij kunnen maken en krijgen een kick wanneer nieuwe initiatieven succes hebben. Samen laat je het monument, in de woorden van een respondent, weer ‘swingen’. Het monument is voor hen meer dan alleen een werkplek: “Ik beschouw het kasteel als mijn tweede huis.”

Een ander deel van de respondenten (35%) kwalificeert hun betrokkenheid bij het monument eerder als een gevoel van (maatschappelijke) verantwoordelijkheid. Zij dragen hun steentje bij aan het behoud van het erfgoed en vinden het leuk en belangrijk om anderen in hun kennis te laten delen. Zo licht een vrijwilliger toe: “Ik voel mij niet per se trots als vrijwilliger; wel voel ik mij trots om een deel uit te maken van het geweldige team vrijwilligers en het mooie kasteel, dat stiekem een beetje als thuis voelt.”

Sommige van de respondenten voelen een zekere noodzaak of zelfs plicht om de verhalen over de monumenten door te geven aan een volgende generatie: "Vrijwilligen doe je uit overtuiging, uit absolute noodzaak en uit respect voor het verleden en de toekomst." Een ander stelt: "Het is gewoon iets wat erbij hoort als verantwoordelijk burger." Wellicht speelt hierbij mee dat bijna de helft van de respondenten zich ook elders inzet als vrijwilliger. Het doen van onbezoldigd werk aan sich vinden zij dus van groot belang, om het even op welke plek.

De meeste vrijwilligers zijn verknocht geraakt aan het monument waar ze zich aan hebben gecommitteerd. Dat blijkt ook duidelijk uit een andere vraag in de enquête: bijna de helft van de respondenten (45%) is naast vrijwilliger ook Vriend van het monument of stort de onkostenvergoeding terug.

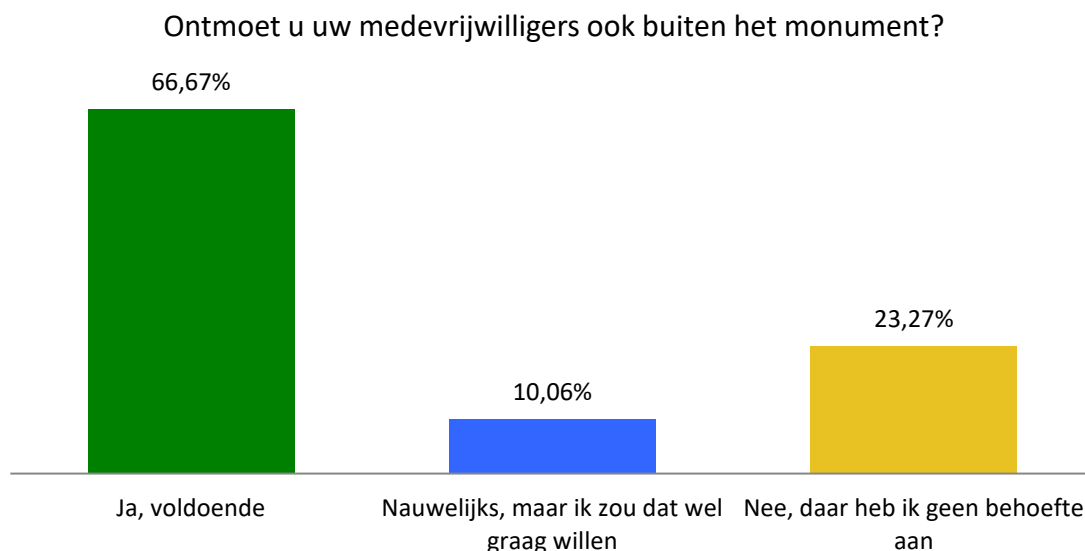
Community

Aandacht voor elkaar

De onderlinge band tussen collega-vrijwilligers is een belangrijk aspect in het werk van veel monumentenvrijwilligers. De helft van de respondenten (51%) noemt de sfeer onderling als een van de belangrijkste voorwaarden om het naar hun zin te hebben. Ongedwongen omgaan met elkaar, samen plezier hebben in het werk, gezelligheid en enthousiasme maken het verschil. In de woorden van een van de vrijwilligers: “De fijne band met de andere vrijwilligers maakt ook de minder leuke klusjes leuk.” Meer dan eens wordt gesproken over het belang van het creëren van een ‘huiselijke sfeer’ in het monument en het zoeken naar een balans tussen zakelijkheid en een familiesfeer. Voor elkaar klaarstaan als iemand hulp nodig heeft en elkaars inbreng respecteren. Teamwork dus. Ook in de communicatie met de organisatie wordt persoonlijk contact gewaardeerd: naast een voorkeur voor e-mail (75%), geeft 54% aan het liefst in persoon geïnformeerd te worden.

Ontmoeting

Hoewel de minderheid van de respondenten (25%) het ontmoeten van nieuwe mensen noemt als motivatie om vrijwilliger te worden, is vriendschap in veel gevallen wel een product van het vrijwilligerschap: 66% zoekt hun medevrijwilligers ook buiten het monument op. Samen uitgaan, om nog even na te praten na een evenement of op bezoek gaan wanneer iemand ziek thuis zit. Monumentenorganisaties organiseren bovendien regelmatig uitstapjes voor de vrijwilligers naar een ander monument: twee derde van de geënquêteerden gaat wel eens op een uitje, bij voorkeur naar een gelijksoortig monument (40%). Wat je daar ziet en hoort is het meest relevant voor hun eigen praktijk.

De helft van de monumentenvrijwilligers maakt gebruik van social media

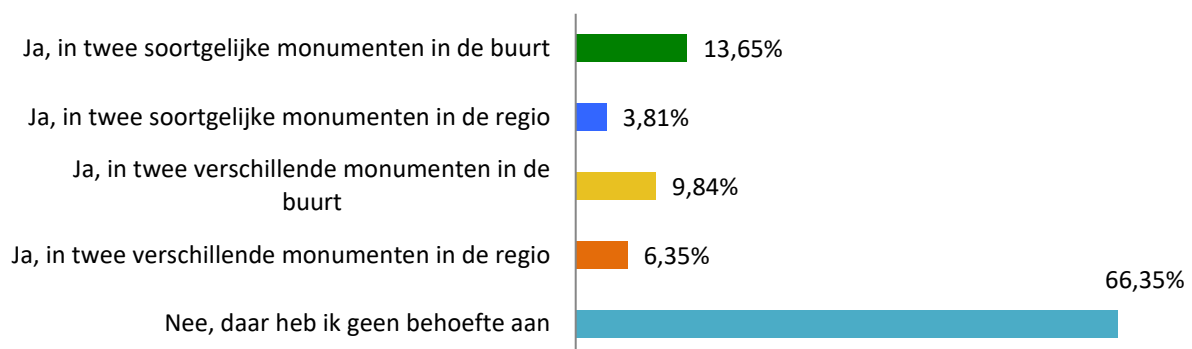
De meerderheid van de respondenten (70%) is benieuwd hoe andere monumentenvrijwilligers hun vrijwilligerswerk ervaren. Slechts een kleine minderheid (5%) geeft aan hier geen behoefte aan te hebben. Regionale bijeenkomsten waar je ervaringen, tips en kennis uit kunt wisselen worden over het algemeen dan ook als zeer positief ervaren (70%). Op sommige plekken in Nederland worden deze vrijwilligersdagen georganiseerd. Ontmoetingen met gelijkgestemden heeft de monumentenvrijwilliger wel het liefst in persoon: slechts een kwart van hen zou dat ook graag via een online platform of social media doen. En dat komt niet door een gebrek aan kennis van social media: de helft van de geënquêteerden in dit onderzoek zit namelijk op social media, in het bijzonder op Facebook.

Uitwisseling

Als de meeste monumentenvrijwilligers geïnteresseerd zijn in hoe andere vrijwilligers hun werk doen en ervaren, dan vinden zij het misschien ook wel leuk om een kijkje in de keuken te nemen op de werkvloer van andere monumenten. Hoe pakken zij de dingen daar aan en wat kan ik daar mogelijk van leren? We vroegen de vrijwilligers daarom of zij hun beschikbare tijd zouden willen verdelen over twee verschillende monumenten. Sommigen bleken dit in de praktijk al te doen. 20% van de telefonisch geënquêteerden is actief in bijvoorbeeld twee verschillende kerkgebouwen of in twee verschillende monumenten zoals een kerkgebouw en een kasteel.

De meerderheid van de respondenten (66%) wil zich echter aan één monument verbinden. Voor veel vrijwilligerstaken geldt natuurlijk ook dat je die niet zomaar kunt verplaatsen naar een andere locatie. Als rondleider bijvoorbeeld moet je wel iets van het monument af weten om er leuk over te kunnen vertellen. In de woorden van een vrijwilliger: "Het is mijn verhaal niet." Maar ook verantwoordelijkheden als hulpkoster of taken in het onderhoud vergen een bepaalde mate van (voor)kennis om de veiligheid te kunnen garanderen. Andere werkzaamheden lenen zich misschien beter voor uitwisseling, maar dan wel in een soortgelijk monument in de buurt (13%). Incidenteel een dagje ruilen met een andere monumentenvrijwilliger vinden veel respondenten wel interessant en haalbaar: 42% van de respondenten wil dat wel eens proberen.

Zou u uw tijd als monumentenvrijwilliger willen verdelen over twee monumenten?

Kennis en educatie

Kennisbehoefte

Van de 321 deelnemende vrijwilligers aan dit onderzoek geeft bijna de helft (42%) aan behoefte te hebben aan meer kennis of vaardigheden in het uitoefenen van hun vrijwilligerswerk. Wanneer zij gevraagd worden op welk vlak zij bepaalde kennis of kunde missen, doet een significant groter aantal van hen een suggestie. Dan blijkt 53% van de respondenten behoefte te hebben aan meer verdieping of handvatten. Hun wensen voor meer educatie- en bijscholingsmogelijkheden zijn grofweg onder te verdelen in de onderstaande tien categorieën. Het vergroten van de vakinhoudelijke kennis is hierbij verreweg het populairst (41%).

De helft van de monumentenvrijwilligers heeft behoefte aan meer kennis of kunde

1. **Inhoudelijke kennis**

Het vergroten van de kennis van het monument, de architect(uur), de geschiedenis van de eigen woonplaats of andere vakgerelateerde informatie.

2. **Presenteren en rondleiden**

Het boeiend vertellen van het verhaal van het monument en dat verhaal beleefbaar maken voor verschillende leeftijdsgroepen. Ook spreken in het openbaar.

3. **Techniek en gereedschap**

Het aanleren van technische vaardigheden en het omgaan met relevant gereedschap.

4. **Vrijwilligersbeleid**

Het werven van nieuwe vrijwilligers en het organiseren van het vrijwilligersbestand. Een vrijwilliger licht toe: "Hoe trek ik vrijwilligers aan, hoe behoud ik ze, hoe beloon ik ze, hoe neem ik afscheid en hoe breng ik de taken in kaart? Kortom: hoe krijgt vrijwilligersbeleid vorm?"

5. **ICT**

Het leren van computervaardigheden, programmeren en onderhouden van de website.

6. **Marketing en social media**

Het vermarkten (van het verhaal) van het monument, via o.a. Twitter en Facebook.

7. **Gastvrijheid en ontvangst**

Het gastvrij ontvangen van bezoekers en het bieden van een luisterend oor.

8. **Financieel**

Het werven van fondsen en opstarten van nieuwe initiatieven. Ondernemerschap.

9. **Gidsen in een andere taal**

Het vergroten van de taalvaardigheid in het Engels, Duits en Frans t.b.v. rondleidingen.

10. **Kennis van de monumentenzorg**

Het begrijpen van de achtergronden rondom de omgang met erfgoed, waarde van erfgoed en relevante wet-en regelgeving.

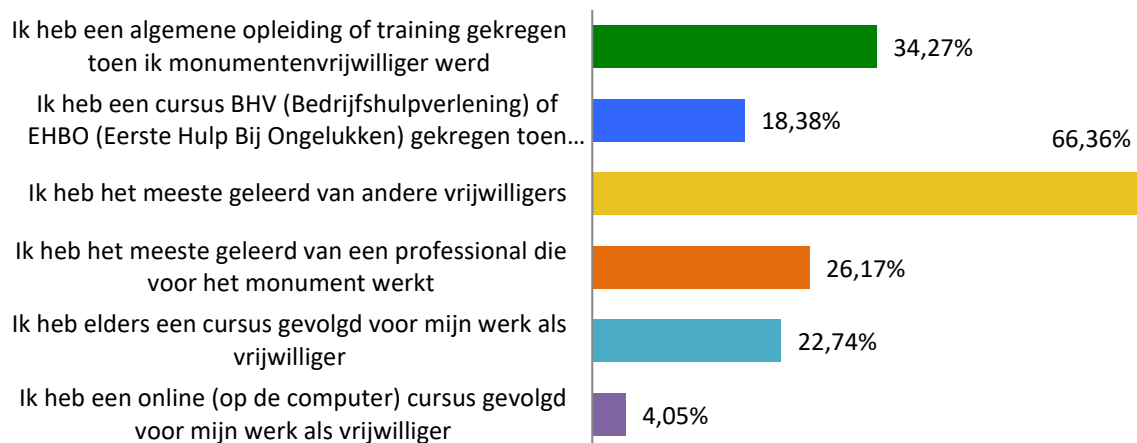
Een deel van de respondenten (58%) heeft geen behoefte aan extra training of bijscholing. Sommige grotere organisaties of overkoepelende netwerken, zoals Stichting Oude Groninger Kerken (SOGK) en Geldersch Landschap en Kasteelen (GLK), bieden trainingen, lezingen en cursussen aan. Soms is de monumentenvrijwilliger zèlf de expert en werd er een beroep op hen gedaan vanwege hun specifieke expertise. Meerdere vrijwilligers geven aan 'gepakt en gemazeld' te zijn in het werk. Al doende leert men dus veel.

Tijd speelt een belangrijke rol. Sommige respondenten benadrukken dat, ondanks hun belangstelling voor extra kennisvergaring, het hen vaak ontbreekt aan beschikbare tijd. Soms zijn vrijwilligers eenvoudigweg om die reden terughoudend in de suggesties over mogelijke activiteiten of trainingen die in deze enquête werden gedaan.

Kennisvergaring en kennisoverdracht

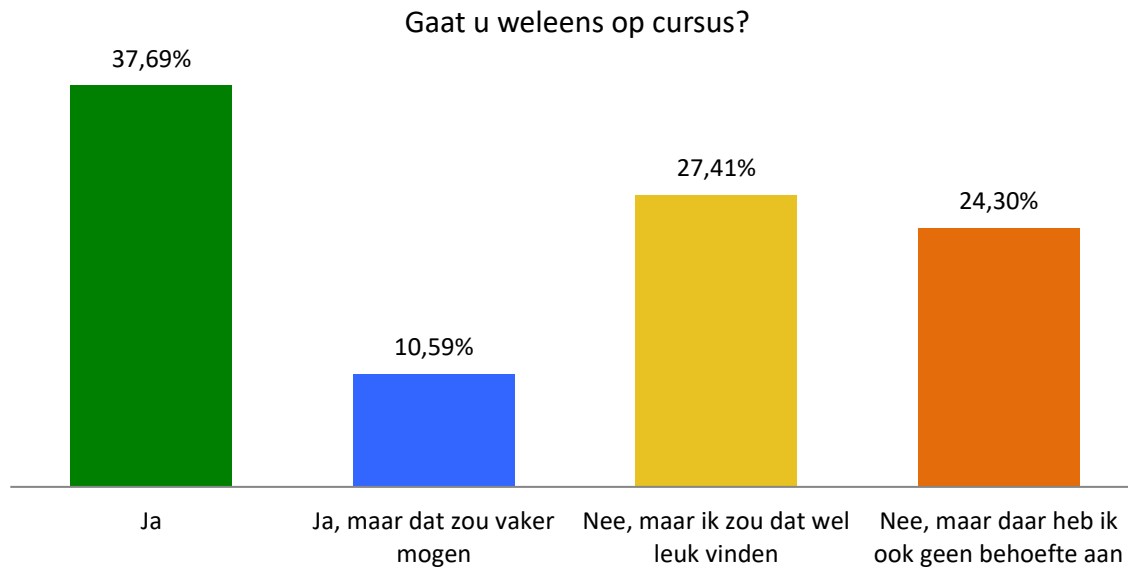
De mogelijkheden voor educatie en bijscholing waar monumentenvrijwilligers op dit moment in de praktijk gebruik van kunnen maken, zijn dus zeer verschillend. 34% van de respondenten heeft een algemene training gekregen toen hij of zij vrijwilliger werd. Soms in de vorm van een meerdaagse introductiecursus, soms door een aantal dagen mee te lopen met een al ervaren vrijwilliger. Onderlinge kennisuitwisseling komt ook vaak voor: 66% van de geënquêteerden zegt vooral veel van hun medevrijwilligers bijgeleerd te hebben. Velen noemen zichzelf overigens autodidact. Dit sluit aan bij het hoge percentage van vrijwilligers dat vanwege hun hobby of interesse zich voor het monument zijn gaan inzetten en zich er dus graag in hun vrije tijd verder in verdiepen.

Welke vorm van educatie is voor u van toepassing?
(meerdere antwoorden mogelijk)

Het aantal vrijwilligers dat een cursus Bedrijfshulpverlening en/of EHBO heeft gevolgd lijkt in deze grafiek lager dan in werkelijkheid het geval zal zijn (18%). Bij de telefonische enquête bleek namelijk dat velen al een diploma op zak en de cursus hadden gevolgd via hun werkgever of andere instantie. Ook is het vaak afhankelijk van het soort activiteiten van de vrijwilliger of hij of zij gediplomeerd is. In sommige gevallen zijn er in een monument specifieke EHBO'ers aanwezig, in andere gevallen zijn vooral de vrijwilligers die het meeste contact hebben met bezoekers gediplomeerd.

De vormen van educatie waar de monumentenvrijwilliger in geïnteresseerd is, lopen sterk uiteen. Een deel van de respondenten (37%) gaat weleens op cursus. Evenzoveel vrijwilligers zouden het leuk of interessant vinden om een cursus te volgen, of zouden het graag vaker doen. Slechts een kwart van de respondenten heeft hier geen behoefte aan.

De werkvorm van de workshop is onder de respondenten favoriet: 78% zou het leuk vinden als iemand (een vrijwilliger of professional) een workshop komt geven in hun monument, mits het onderwerp relevant is. Het animo om zelf, of samen met een medevrijwilliger, een workshop te verzorgen ligt wat lager met 44%. Ook werd de vrijwilligers gevraagd of zij het leuk zouden vinden om een leertraject aangeboden te krijgen waarbij zij op het gebied van een zelfgekozen onderwerp of vaardigheid een paar keer per jaar de kans krijgen om zich verder te ontwikkelen. Hierin is de helft van de respondenten (50%) geïnteresseerd. Twee derde van de vrijwilligers zou relevante kennisbijeenkomsten willen bijwonen. De helft daarvan is ook bereid hiervoor te reizen. Opvallend hierbij is dat 78% van de respondenten niet bekend is met de ErfgoedAcademie, het instituut dat (regionaal) cursussen en praktijkgericht onderwijs aanbiedt.

Een klein deel van de respondenten (4%) heeft in het kader van zijn of haar vrijwilligerschap al weleens een online cursus of training gevolgd. Wel zijn de monumentenvrijwilligers in grote getalen online actief: zij worden het liefst geïnformeerd via de e-mail (75%), WhatsApp (13%) of een online omgeving (18%). De helft van de geënquêteerden (50%) maakt bovendien gebruik van social media zoals Facebook. Een groot deel van de respondenten (50%) vindt online cursussen dan ook een interessante en laagdrempelige manier om (bij)scholing te ontvangen. Een combinatie van e-learning met educatie op locatie, ook bekend als blended learning, heeft de voorkeur.

Aan kennisborging wordt bij iets minder dan de helft van de respondenten (40%) aandacht besteed. Via de telefonische enquête bleek dat, ook wanneer er formeel niets is vastgelegd, er wel veel vertrouwen bestaat dat die overdracht op de een of andere manier plaatsvindt. Sommige monumentenvrijwilligers zijn op eigen initiatief bezig om belangrijke informatie in draaiboeken vast te leggen voor hun opvolger(s). Soms naar aanleiding van het overlijden van een ervaren vrijwilliger.

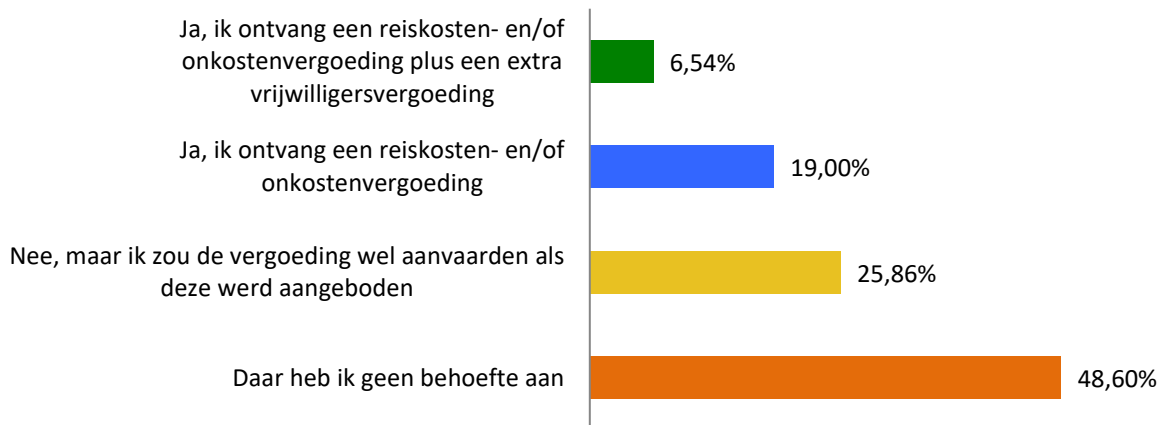
Beloning en waardering

Financiële vergoeding

De helft van alle respondenten heeft geen behoefte aan een financiële vergoeding. In sommige gevallen is deze ook simpelweg overbodig omdat de vrijwilliger vlakbij het monument woont. In andere gevallen is de keuze ingegeven door piëteit: vrijwilligers zijn zich bewust van de soms lastige financiële situatie waarin een monument verkeert.

Een kwart van de geënquêteerden ontvangt een financiële vrijwilligersvergoeding, bestaande uit een reis- en/of onkostenvergoeding plus in enkele gevallen een extra financiële vergoeding. 25% van de vrijwilligers zou de vergoeding wel aanvaarden, mocht de organisatie hem aanbieden. Het ligt voor de hand dat deze groep die aangeeft wel een financiële vergoeding te wensen, (deels) overeenkomt met het percentage respondenten dat op meer dan 10 kilometer afstand tot het monument woont (19%).

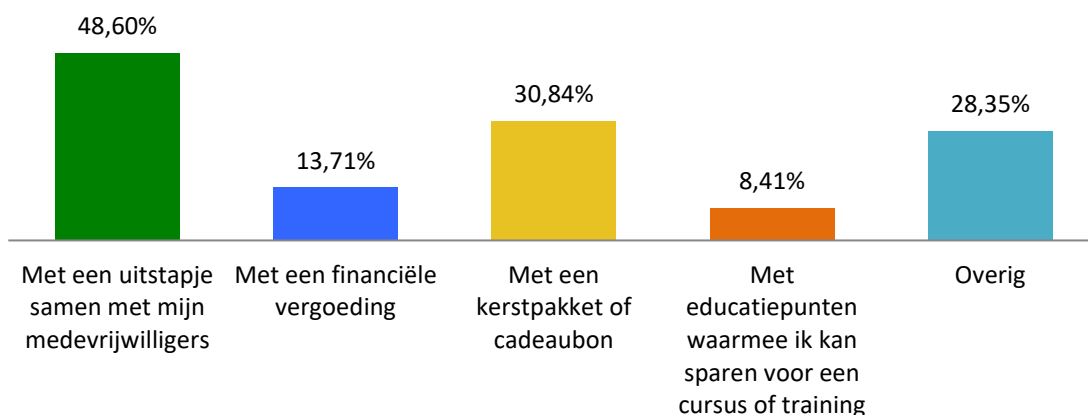
Ontvangt u een financiële vrijwilligersvergoeding?

Vormen van waardering

Waar de keuze werd gegeven tussen verschillende vormen van beloning werd massaal (87%) de voorkeur gegeven aan een andere vorm van waardering dan een financiële vergoeding (13%).

Hoe wordt u het liefst beloond voor uw vrijwilligerswerk? (meerdere antwoorden mogelijk)

Regelmatig benadrukken de vrijwilligers dat zij niet om de beloning vrijwilligerswerk zijn gaan doen en vaak ook in het geheel geen behoefte hebben aan een attentie. Een vorm van (immateriële) beloning waar door de meeste respondenten de voorkeur aan wordt gegeven zijn uitstapjes met medevrijwilligers (48%).

Het gevoel van waardering is eerder in dit rapport aan bod gekomen. Het komt ook duidelijk terug wanneer je de respondenten vraagt naar wat hen gelukkig maakt in hun werk. Na een goede werksfeer (51%) staat het uitdragen van waardering en erkenning van de inzet op de tweede plaats (29%): een schouderklopje van de organisatie, een compliment van een bezoeker of de blije gezichten van kinderen tijdens de rondleiding. Zo stelt een vrijwilliger: "Mijn beloning is dat de bezoekers een leuke dag uit hebben gehad en als het even kan iets geleerd hebben." Ook een gastenboek bevat complimenten aan de vrijwilligers. Een andere vorm van welkome erkenning is aandacht in de lokale pers, de voordracht voor een vrijwilligersprijs of een (koninklijke) onderscheiding.

Dankjewel avonden

Driekwart van de monumentenvrijwilligers (74%) wordt op vaste gelegenheden in het zonnetje gezet met een dankwoord, een borrel, een uitstapje of een cadeautje. Favoriete momenten in het jaar zijn de kerstdagen, vrijwilligersjubilea of de openings- en sluitingsbijeenkomst van het monument. Kerstpakketten worden uitgedeeld, borrels, barbecues en 'dankjewel avonden' worden georganiseerd en vrijwilligers gaan samen op stap voor een educatief en/of recreatief uitje naar een ander monument.

Conclusies en aanbevelingen

Inzet en betrokkenheid

- Een derde van de vrijwilligers die deelnamen aan dit onderzoek heeft een baan. Verbreed als monumentenorganisatie uw blik in de zoektocht naar nieuwe vrijwilligers: niet alleen de gepensioneerde, maar ook de werkende Nederlander wil zich inzetten voor uw monument.
- Monumentenvrijwilligers doen vaak ook elders vrijwilligerswerk. Het een sluit het ander niet uit. Zoek daarom contact met andere vrijwilligersorganisaties in de regio.
- Driekwart van de vrijwilligers heeft contact met de bezoekers van het monument. Wees u als monumentenorganisatie bewust van het soort vrijwilliger dat u zoekt. Selecteer met name op sociale vaardigheden zoals gastvrijheid of bied op dit vlak een extra training aan.
- De meeste vrijwilligers zijn het gehele jaar door beschikbaar en een tot twee dagdelen per week actief in (of voor) het monument. Het verdient aanbeveling om de roosters en taken van vrijwilligers zo in te richten dat deze aansluiten bij deze vorm van inzet. Los van dit onderzoek dient opgemerkt te worden dat sommige organisaties hun vrijwilligersspoule bewaken door hen voor een bepaalde periode – bijvoorbeeld twee jaar - in te zetten met een optie tot verlenging.

Identiteit en community

- Uit het onderzoek komen drie belangrijke pijlers onder de inzet van monumentenvrijwilligers naar voren: een motivatie om bij te dragen aan het behoud en de openstelling van het monument, een grote maatschappelijke verantwoordelijkheid en wens om nuttig te zijn, en tot slot een sterk gevoel van community onderling. Om vrijwilligers aan je te binden, loont het dus om het maatschappelijke belang van het monument en de sociale meerwaarde van betrokkenheid bij het monument te onderstrepen.
- De meeste vrijwilligers wonen binnen een straal van vijf kilometer tot het monument waar zij zich voor inzetten. Dit is een belangrijke overweging in de keuze voor het vrijwilligerschap. Het bereiken van nieuwe vrijwilligers binnen dat gebied is dus het meest kansrijk.
- De helft van de monumentenvrijwilligers is tevens Vriend of donateur van het monument. De stap naar een ambassadeurschap is dus klein. Zet als monumentenorganisatie uw huidige vrijwilligers in om nieuwe vrijwilligers te enthousiasmeren om ook vrijwilliger te worden.
- Voor veel vrijwilligers is het monument meer dan alleen een werkplek: ze voelen zich er thuis. De monumentenvrijwilliger verbindt zich dan ook het liefst aan één monument. Ga hier bewust en sensitief mee om in uw communicatie richting uw vrijwilligers.

Kennis en educatie

- Er bestaat een duidelijke behoefte aan meer kennis en kunde, mits relevant voor de eigen praktijk van de vrijwilliger. Peil van welke thema's uw vrijwilligers meer willen weten in uw monument en onderzoek de mogelijkheden om een vorm van verdieping op dat vlak aan te bieden. Het loont bovendien om de bestaande kennis van vrijwilligers regelmatig te toetsen en te perfectioneren, ook van hen die zichzelf als de expert zien.
- Monumentenvrijwilligers hebben een grote belangstelling voor de verhalen van het monument. Een interesse waarmee zij zich ook in hun (overige) vrije tijd bezighouden. Door te investeren in bijvoorbeeld workshops, lezingen of thema-avonden, versterkt u de verbinding van uw vrijwilligers met het monument.
- Kennisoverdracht vindt voornamelijk plaats op eigen initiatief van vrijwilligers. Het is de moeite waard je als monumentenorganisatie af te vragen wat er al aan kennis en praktijk is vastgelegd en op welke gebieden borging van die kennis gewenst of zelfs noodzakelijk is.

Beloning en waardering

- Monumentenvrijwilligers willen serieus genomen worden en ontplooiën graag eigen initiatieven. Geef hier als monumentenorganisatie de ruimte voor, maar zorg tegelijkertijd voor duidelijke kaders. Waar is eigen initiatief of de eigen inbreng bijvoorbeeld wel of niet gewenst en hoe verloopt het overleg daarover met de organisatie?
- De behoefte aan een financiële beloning is onder monumentenvrijwilligers minimaal, behalve wanneer zij ver moeten reizen. Wees hier als monumentenorganisatie alert op en faciliteer vormen van beloning waar duidelijk vraag naar is, zoals ontmoeting en uitwisseling.
- Erkenning van de organisatie en waardering van de bezoeker is voor monumentenvrijwilligers de mooiste beloning die zij voor hun inzet kunnen ontvangen. Een compliment heeft vaak meer impact dan u denkt. In een gastenboek kunnen de gebruikers en bezoekers van het monument hún waardering vastleggen.

Bijlage 1 | Vragenlijst enquête

ENQUÊTE MONUMENTENVRIJWILLIGERS

Beste vrijwilligers,

Wat fijn dat u de tijd neemt voor het invullen van deze online enquête!

Stichting Nederland Monumentenland wil graag van u weten wat u drijft, enthousiasmeert en motiveert. Uw inspanningen zijn immers onmisbaar in de openstelling van onze monumenten. Uw antwoorden helpen ons om te bepalen hoe wij kunnen bijdragen aan een zo plezierig mogelijke werkplek voor u en uw collega-vrijwilligers.

De enquête bestaat uit vijftig korte vragen, deels open en deels multiple choice. Het invullen ervan duurt maximaal tien minuten. Deelname aan de enquête is anoniem. Op de website van Nederland Monumentenland zullen wij een verslag plaatsen met de resultaten.

Nogmaals dank voor uw tijd!

Team Nederland Monumentenland

Algemeen (1/6)

1. Ik ben een
 - man
 - vrouw

2. Wat is uw leeftijd?
[vul in]

3. Kruis aan wat voor u van toepassing is:
 - Ik heb momenteel een baan
 - Ik ben met pensioen
 - Ik ben om een andere reden fulltime thuis
 - N.v.t.

4. Voor welk soort monument zet u zich in als vrijwilliger?
 - Kerkgebouw, synagoge of klooster (religieus erfgoed)
 - Kasteel, historische buitenplaats of landgoed
 - Molen
 - Industrieel erfgoed
 - Groen erfgoed
 - Overig, namelijk [vul in]

5. In welke provincie bent u actief als monumentenvrijwilliger?
 - Groningen
 - Friesland
 - Drenthe
 - Overijssel
 - Flevoland
 - Gelderland
 - Utrecht
 - Noord-Holland
 - Zuid-Holland
 - Zeeland
 - Noord-Brabant
 - Limburg

6. Hoe lang bent u al monumentenvrijwilliger? Wanneer het een niet aaneengesloten periode betreft, telt u alleen jaren dat u actief was als vrijwilliger.

[vul in]

7. Doet u ook nog elders vrijwilligerswerk, zoals bij de Voedselbank of op een sportclub?

- Ja, namelijk [vul in]
- Nee

8. Welk tijdschrift leest u graag ter ontspanning? Noem er een.

[vul in]

9. Maakt u gebruik van social media zoals Facebook en Instagram?

- Ja
- Nee, maar ik zou het graag leren
- Nee, daar heb ik geen behoefte aan

10. Op welke manier wordt u het liefst geïnformeerd? Kies er maximaal twee.

- Door ontmoeting (in persoon, vergadering etc.)
- Via de telefoon
- Via e-mail
- Via WhatsApp
- Online omgeving voor u en uw collega-vrijwilligers

11. Bezoekt u monumenten in uw vrije tijd?

- Ja, regelmatig
- Ja, maar niet vaak
- Nee, (bijna) nooit

Het vrijwilligerswerk (2/6)

12. Wat zijn uw kernactiviteiten als monumentenvrijwilliger?

U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

- Ik heb contact met bezoekers (rondleidingen, balie, winkel etc.)
- Ik steek mijn handen uit de mouwen (klussen, sjouwen, opbouwen etc.)
- Ik ondersteun/werk op het kantoor (secretarieel, administratief, archief)
- Ik maak deel uit van een bestuur, commissie of projectgroep
- Overig, namelijk [vul in]

13. Hoe ver woont u van het monument waar u vrijwilliger bent?

- Minder dan 5km
- 6 tot 10km
- Meer dan 10km

14. Hoeveel dagen in de maand bent u gemiddeld actief in het monument?

- Minder dan 5 dagen
- 6 tot 10 dagen
- Meer dan 10 dagen

15. Als u in of voor het monument actief bent, hoe lang bent u dan meestal aanwezig?

- Maximaal 2 uur
- Een dagdeel (middag, ochtend of avond)
- Een dag (ongeveer 8 uur)

16. In welke maand(en) bent u het minst (of niet) als vrijwilliger beschikbaar en waarom (vakantie, monument gesloten)?

[vul in]

17. Hoe wordt u als monumentenvrijwilliger ingezet?

- Ik word gevraagd voor een specifiek project dat een specifieke tijd loopt
- Ik help het hele jaar mee

18. Hoeveel vrijwilligers telt de organisatie waar u actief bent? Geef een schatting.
[vul in]

Geef aan in hoeverre u het eens bent met de volgende stellingen:

19. Als ik een idee of suggestie heb, dan kan ik dat goed kwijt bij de organisatie.

Ja/neutraal/nee

20. Ik ben voor bezoekers voldoende herkenbaar als monumentenvrijwilliger.

Ja/neutraal/nee

21. Ik zou het leuk vinden om iets te dragen wat alle monumentenvrijwilligers in Nederland herkenbaar maakt, zoals een badge.

Ja/neutraal/nee

Motivatie (3/6)

22. Met welke motivatie(s) bent u monumentenvrijwilliger geworden?

Kruis de twee voor u belangrijkste redenen aan.

- Ik zet mij graag in voor het behoud en de openstelling van het monument
- Ik wil graag bijdragen aan mijn omgeving
- Ik ontmoet graag (nieuwe) mensen
- Ik wil mij graag ontwikkelen en leer veel door mij in te zetten voor dit monument
- Anders, namelijk [vul in]

23. Wat maakt het monument waarvoor u zich als vrijwilliger inzet belangrijk voor u?

Kruis de twee voor u belangrijkste antwoorden aan.

- Het monument is beeldbepalend voor mijn stad of dorp
- Het is onderdeel van de geschiedenis van mijn stad of dorp
- Ik heb een emotionele binding en/of persoonlijke herinneringen aan het monument
- Overig, namelijk [vul in]

24. Voelt u zich trots als monumentenvrijwilliger van Nederland? Vindt u het extra bijzonder om u als vrijwilliger juist voor een monument in te zetten? Kunt u dat toelichten?

[vul in]

25. Noem twee belangrijke voorwaarden (in de werkomstandigheden, de organisatie, de sfeer etc.) om u als monumentenvrijwilliger gelukkig te maken.

[vul in]

[vul in]

26. Bent u Vriend(in) van het monument of ondersteunt u het monument d.m.v. financiële giften?

- Ja
- Nee

Community (4/6)

27. Ontmoet u uw medevrijwilligers ook buiten het monument?

- Ja, regelmatig/voldoende
- Nauwelijks, maar ik zou dat wel graag willen
- Nee, daar heb ik geen behoefte aan

28. Zou u uw tijd als monumentenvrijwilliger willen verdelen over twee monumenten?

- Ja, het liefst in twee soortgelijke monumenten in de buurt

- Ja, het liefst in twee soortgelijke monumenten in de regio
- Ja, het liefst in twee verschillende soorten monumenten in de buurt
- Ja, het liefst in twee verschillende soorten monumenten in de regio
- Nee, daar heb ik geen behoefte aan

Geef aan of u het eens bent met de volgende stellingen:

29. Ik vind het leuk om andere monumentenvrijwilligers te ontmoeten, bijvoorbeeld op een vrijwilligersdag in mijn regio. Ja/nee
30. Ik wil andere monumentenvrijwilligers online ontmoeten via social media. Ja/nee
31. Ik ben benieuwd hoe andere monumentenvrijwilligers hun vrijwilligerswerk ervaren. Ja/nee
32. Ik vind het leuk om voor een dag te ruilen met een andere monumentenvrijwilliger in een ander monument. Ja/nee

Kennis en educatie (5/6)

33. Heeft u behoefte aan meer kennis en/of kunde t.b.v. uw vrijwilligerswerk?
- Ja
 - Nee
34. Gaat u als monumentenvrijwilliger weleens op cursus?
- Ja
 - Ja, maar dat zou vaker mogen
 - Nee, maar ik zou dat wel leuk vinden
 - Nee, maar daar heb ik ook geen behoefte aan
35. Kruis aan wat voor u van toepassing is. U kunt meerdere antwoorden kiezen.
- Ik heb een algemene opleiding of training gekregen toen ik monumentenvrijwilliger werd
 - Ik heb een cursus BHV (Bedrijfshulpverlening) of EHBO (Eerste Hulp Bij Ongelukken) gekregen toen ik monumentenvrijwilliger werd
 - Ik heb het meeste geleerd van andere vrijwilligers
 - Ik heb het meeste geleerd van een professional die voor het monument werkt
 - Ik heb elders een cursus gevolgd voor mijn werk als vrijwilliger
 - Ik heb een online (op de computer) cursus gevolgd voor mijn werk als vrijwilliger
36. Welke vaardigheden of kennis met betrekking tot uw vrijwilligerswerk zou u willen vergroten?
[vul in]
37. Zou u kennisbijeenkomsten – bijvoorbeeld over duurzaamheid, praktisch onderhoud of rondleiden – voor monumentenvrijwilligers willen bijwonen?
- Ja, ook als ik daarvoor moet reizen
 - Ja, mits lokaal georganiseerd
 - Nee, daar heb ik geen behoefte aan
38. Kent u de ErfgoedAcademie?
- Ja, maar ik heb er nog nooit een cursus gevolgd
 - Ja, daar heb ik een of meerdere cursussen gevolgd
 - Nee
39. Mocht u stoppen als monumentenvrijwilliger, heeft de monumentenorganisatie dan een procedure om uw kennis aan een ander over te dragen of anderszins vast te leggen?
- Ja
 - Nee

Geef aan of u het eens bent met de volgende stellingen:

40. Ik zou online (via de computer) willen leren, bijvoorbeeld via filmpjes op een website voor monumentenvrijwilligers. Ja/nee
41. Ik zou het leuk vinden als ik aan het begin van mijn vrijwilligerswerk een leertraject krijg aangeboden, waarbij ik de kans krijg om een paar keer per jaar bij te leren. Ja/nee
42. Ik vind het leuk als iemand een workshop komt geven in mijn monument. Ja/nee
43. Ik zou zelf of samen met mijn medevrijwilligers een workshop willen geven. Ja/nee

Waardering (6/6)

44. Ontvangt u een financiële vrijwilligersvergoeding?
- Ja, ik ontvang een reiskosten- en/of onkostenvergoeding plus een extra vrijwilligersvergoeding
 - Ja, ik ontvang een reiskosten- en/of onkostenvergoeding
 - Nee, maar ik zou de vergoeding wel aanvaarden als deze werd aangeboden
 - Daar heb ik geen behoefte aan
45. Worden er weleens uitjes of excursies georganiseerd voor de vrijwilligers van het monument waarvoor u zich inzet?
- Ja, regelmatig/voldoende
 - Ja, maar niet vaak genoeg
 - Nee, maar ik zou dat wel graag willen
 - Nee, maar daar heb ik ook geen behoefte aan
46. Aan welk soort uitstapje met uw medevrijwilligers geeft u de voorkeur?
- Een bezoek aan een gelijksoortig monument
 - Een bezoek aan een andersoortig monument
 - Een recreatieve activiteit zoals een etentje
 - Overig, namelijk [vul in]
47. Bij welke gelegenheid of op welk moment in het jaar ontvangt u een cadeautje of wordt u in het zonnetje gezet? [vul in]
48. Hoe zou u het liefst beloond willen worden voor uw vrijwilligersactiviteiten? U kunt maximaal twee antwoorden aankruisen.
- Met een uitstapje samen met mijn medevrijwilligers
 - Met een financiële vergoeding
 - Met een kerstpakket of cadeaubon
 - Met educatiepunten waarmee ik kan sparen voor een cursus of training
 - Overig, namelijk [vul in]
49. Wat is de leukste beloning die u ooit voor uw vrijwilligerswerk heeft ontvangen? [vul in]
50. Besteedt de organisatie waar u als vrijwilliger actief bent aandacht aan de Nationale Dag van de Vrijwilliger (jaarlijks op 7 december)?
- Ja
 - Nee, maar dat zou ik wel heel leuk vinden
 - Nee, maar daar heb ik ook geen behoefte aan

Tot slot

Heeft u een opmerking of wilt u nog iets kwijt? [vul in]

© 2019 Nederland Monumentenland

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch op geluidsband of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Stichting Nederland Monumentenland.

Wijmans **Cultuurperspectief**

Met dank aan:

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap